

Številka: 007-4/2017/4
Datum: 28.2.2017

**Ministrstvo za pravosodje
Služba za probacijo**

Zadeva: Dodatno mnenje IP k dopolnjenemu osnutku predloga Zakona o probaciji (EVA: 2016-2030-0062)

Zveza: vaše e-sporočilo z dne 21. 2. 2017 in priloženo gradivo

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) je dne 21. 2. 2017 prejel dopolnjen osnutek predloga Zakona o probaciji - EVA 2016-2030-0062 (v nadaljevanju: predlog zakona). V nadaljevanju vam na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 86/04, 113/05, 51/07 in 67/07, v nadaljevanju ZVOP-1) posredujemo dodatno mnenje IP z vidika varstva osebnih podatkov.

V izogib ponavljanja že izpostavljenih stališč IP glede predloga zakona v nadaljevanju podaja zgolj svoje pripombe k posameznim členom, ki so bili predmet sestanka s predstavniki predlagatelja dne 20. 2. 2017. Po mnenju IP bi predlagatelj zakona moral še posebno pozornost posvetiti zagotavljanju ustreznih varovalk pred prekomerno obdelavo osebnih podatkov. S tem pa je povezana tudi zahteva 38. člena Ustave RS, v skladu s katero mora biti vsakršna (tudi s postopkom probacije povezana) obdelava osebnih podatkov (nabor osebnih podatkov in nameni obdelave) opredeljena z zakonom in nikakor ne sme biti prepuščena v nadaljnjo opredelitev zgolj v podzakonskih aktih ali prosti presoji izvajalcev predpisov. V nadaljevanju v tej luči izpostavljamo po posameznih členih nekatere nejasnosti oz. pomanjkljivosti z vidika ZVOP-1.

K 7. členu

IP ponovno izpostavlja, da pravilnik, ki naj bi ga predpisal minister in naj bi v skladu z drugim odstavkom 7. člena predloga zakona določal »vsebinsko o izvajanju probacijskih nalog, način in poročanja ter vodenja dokumentacije« ne sme na novo oziroma dodatno določati zbiranja in obdelave osebnih podatkov izven tiste, ki jo določajo zakoni. Lahko pa je tak pravilnik tehnično izvedbeni predpis, ki bo opredelil posamezne izvedbene vidike in podrobnosti sicer zakonsko vnaprej predvidenega nabora in namena osebnih podatkov za obdelavo.

K 10. členu

IP opozarja na še vedno široko vsebinsko odprtost pojma »podatki, pridobljeni na podlagi tega zakona« z vidika nabora osebnih podatkov, ki jih obdeluje svetovalec pri pripravi izdelavi ocene dejavnikov tveganja (kot tudi osebnega načrta na podlagi 11. člena) za osebo vključeno v probacijo. IP predlaga, da se glede na naravo osebnih podatkov, ki naj bi jih ta pojem zajemal, vsebinsko ožje oziroma točneje opredeli, za katere osebne podatke gre, oziroma, katere dokumente vse naj bi lahko v tem kontekstu svetovalec potencialno pridobil. Primer dopolnitve navajamo spodaj.

*» 10. člen
(ocena dejavnikov tveganja)*

(1) Za potrebe priprave osebnega načrta oziroma izdelave poročila za sodišče, državno tožilstvo ali komisijo za pogojni odpust, probacijska enota izdelava oceno dejavnikov tveganja in potreb po strokovni obravnavi za uspešnejšo vključitev osebe v družbo (v nadaljnjem besedilu: ocena dejavnikov tveganja), s pomočjo uporabe predpisanega modela ocenjevanja dejavnikov tveganja.

(2) Za pripravo ocene dejavnikov tveganja iz prejšnjega odstavka se uporabljajo **osebni podatki iz zbirke podatkov o osebah, ki jo Uprava vodi na podlagi 35. člena ter drugi podatki, ki ne predstavljajo osebnih podatkov**, pridobljeni na podlagi tega zakona.«

K 11. členu

IP enako, kot je pojasnjeno v mnenju k 10. členu predloga zakona, predlaga, da se glede na naravo osebnih podatkov, ki naj bi jih ta pojem zajemal, vsebinsko ožje in točneje opredeli, za katere osebne podatke gre. Primer možne dopolnitve navajamo spodaj.

»11. člen

(določitev svetovalca in priprava osebnega načrta)

...

(3) Osebni načrt pomeni individualiziran način izvrševanja sankcije, ki jo je določil organ, ki zahteva izvrševanje probacijske naloge. Svetovalec pripravi osebni načrt na podlagi ocene dejavnikov tveganja, razgovora z osebo, individualnih potreb in okoliščin osebe in **osebnih podatkov iz zbirke podatkov o osebah, ki jo Uprava vodi na podlagi 35. člena ter drugih podatkov, ki ne predstavljajo osebnih podatkov**, pridobljenih na podlagi tega zakona. V osebnem načrtu se opredelijo tudi nosilci posameznih nalog, stiki z osebo, po potrebi tudi opredelitev dejavnikov, ki vplivajo na storitev kaznivega dejanja osebe, opredelitev ukrepov, katerih cilj je odprava teh dejavnikov, metode in roki za njihovo izvajanje, roki in način poročanja nosilcev, pri katerih se naloge izvajajo in roki za izvedbo osebnega načrta. Stiki z osebo se izvajajo v obliki individualnih razgovorov ali skupinskih srečanj, ki potekajo v probacijski enoti, pri izvajalcih individualnih ali skupinskih socialnovarstvenih, izobraževalnih, psihosocialnih, zdravstvenih ali drugih ustreznih programih, ki jih izvajajo organi, organizacije, nevladne organizacije ali druge pravne ali fizične osebe (v nadaljnjem besedilu: izvajalec sankcij), na domu osebe ali v drugih prostorih, dogovorjenih v osebnem načrtu.

... .«

K 18. členu

Predlog zakona še vedno ne določa jasno, ali je izvajalec sankcij, ki ga svetovalec izbere za namen izvajanja navodil v zvezi z varstvenim nadzorstvom, dolžan o tem voditi kakršnokoli evidenco oziroma (razen v primeru opustitve) poročati svetovalcu (ali kateremu od drugih organov zadolženih za izvajanje oz. nadzor izvajanja kazenskih sankcij). Izvajalec sankcij ima po naravi stvari iz tega razmerja najverjetneje tudi določene obveznosti z vidika obdelave osebnih podatkov tako do storilca, kot tudi do države.

Iz določb, da se »oseba in svetovalec z izvajalcem sankcije natančneje dogovorita o izvajanju navodil v zvezi z varstvenim nadzorstvom, o nadzoru nad izvajanjem navodil in o medsebojnem obveščanju«, ni razbrati obveznosti oziroma dolžnosti poročanja ali postopanja v primeru, da se npr. oseba vključena v probacijo s predlaganim obsegom poročanja ne strinja. Predlagamo možno spremembo, kot je navedeno spodaj.

»18. člen

(izpolnjevanje navodil ob varstvenem nadzorstvu)

...

(3) Na predlog svetovalca in v skladu z vsebino osebnega načrta se oseba in svetovalec z izvajalcem sankcije natančneje dogovorita o izvajanju navodil v zvezi z varstvenim nadzorstvom, o nadzoru nad izvajanjem navodil in o medsebojnem obveznem obveščanju z namenom zagotavljanja zakonitega izvajanja probacije. V primeru, da dogovor ni možen ... Izvajalec sankcije je dolžan na podlagi takšnega dogovora poročati svetovalcu v dogovorjenem obsegu.

...«

K 19. členu

Prav tako predlog zakona še vedno ne določa jasno, ali je izvajalec sankcij, pri katerem obsojenec opravlja delo v splošno korist, dolžan o tem voditi kakršnokoli evidenco oziroma poročati svetovalcu ali kateremu od drugih organov zadolženih za izvajanje oz. nadzor izvajanja kazenskih sankcij. Kolikor je mogoče razbrati iz predloga zakona, v tem primeru ne gre za klasičen odnos zaposleni – delodajalec oz. je narava razmerja vendarle drugačna in vsebuje naravno prisile. Izvajalec sankcij pa ima po naravi stvari iz tega razmerja najverjetneje tudi določene obveznosti z vidika obdelave osebnih podatkov tako do storilca, kot tudi do države. Zato predlagamo dopolnitev besedila predloga zakona po vzoru predloga k 18. členu predloga zakona.

K 35. - 42. členu

Predlog zakona v 35. - 38. členu določa obveznost vodenja zbirke podatkov o osebah, ki naj bi med drugim vsebovala tudi podatke o identiteti storilca, njegovih družinskih članih in o družinskem statusu, družinskih in socialnih razmerah osebe. Upoštevajoč ustavno načelo sorazmernosti gre glede na namen zbiranja še vedno za po mnenju IP neutemeljeno širok krog osebnih podatkov, ki bistveno presega osebne podatke, potrebne za doseg zakonsko opredeljenega cilja, pri čemer naj bi se osebni podatki zbirali celo brez soglasja storilca in zgolj na podlagi vsakokratne presoje svetovalca za probacijo oz. celo na zalogo. Navedeni širok krog osebnih podatkov povsem zanemari kakršnekoli varovalke pred zlorabami in dopušča popoln nadzor nad celotno sfero zasebnosti storilca, kar po mnenju IP ni v skladu z ustavno zahtevanim načelom sorazmernosti ter 38. členom Ustave RS. Zato IP predlaga, da se za zbiranje določenih podatkov predvidi pogoj soglasja posameznika, kar bo treba posledično upoštevati pri vzpostavljanju informacijskega sistema Uprave.

IP nadalje ugotavlja, da iz besedila 36. člena ni razvidno, katere osebne podatke o družinskih članih naj bi ta zbirka vsebovala in ali so pod točkami 2. – 6. prvega odstavka tega člena mišljeni zgolj podatki o osebi ali tudi družinskih članih, kar bi bilo po mnenju IP pretirano (izhaja pa posledično iz besedila 40. člena predloga zakona). Zato IP upoštevajoč načelo sorazmernosti ne vidi potrebe po pridobivanju osebnih podatkov o družinskih članih osebe iz CRP, kot to določa 1. točka prvega odstavka 40. člena predloga zakona. IP se, kot smo že opozorili, sprašuje tudi o dejanski določnosti opredeljenega nabora osebnih podatkov o osebah (pri čemer gre za osebne podatke, ki se deloma nanašajo tudi na družinske člane osebe, a zgolj posredno) ter hkrati sorazmernosti ter potrebnosti obdelave tako širokega nabora osebnih podatkov. Ni na primer jasno, katere vse podatke iz zbirk Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje o osebi naj bi se pridobivalo s povezovanjem. Nedvomno namreč za izvajanje probacije niso relevantni podatki za nazaj, ampak zgolj aktualni podatki, ki se nanašajo na trenutni položaj osebe, pri čemer se IP sprašuje, ali je te podatke res nujno pridobivati s povezovanjem za vse osebe, ki so v postopku probacije, in ne šele na podlagi podanih informacij s strani same osebe z neposrednim dostopom ob pogoju soglasja osebe, kot predlagamo.

Dodatno IP glede urejanja neposrednega dostopa do zbirk osebnih podatkov v 41. členu predloga zakona izpostavlja, da je treba ločiti med dostopom s strani upravljavca (torej Uprave), ki lahko dostopa do vseh podatkov v zbirki podatkov o osebah ter dostopom s strani drugih uporabnikov, ki lahko dostopajo le do tistih podatkov, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih z zakonom določenih nalog,

kar bo treba prav tako upoštevati pri oblikovanju tehničnih vidikov različnih ravni dostopa pri vzpostavljanju informacijskega sistema Uprave.

IP izpostavlja še, da je omejitev pravice posameznika do vpogleda v lastne osebne podatke (iz 41. člena predloga zakona) dopustna le v obsegu, ki je nujen za dosego namena, zaradi katerega se omejitev določa, zaradi česar IP glede na namen omejitve ne vidi razlogov, da se osebi po zaključku probacije ne omogoči dostopa do vseh podatkov, ki se nanašajo nanjo.

Možne spremembe:

»35. člen
(zbirka podatkov o osebah)

...
(3) Osebni podatki iz zbirke podatkov o osebah se shranjujejo in uporabljajo, dokler je oseba vključena v probacijo. Po zaključku izvrševanja probacijske naloge so podatki hranijo še pet let ~~in~~ **potem** se arhivirajo in hranijo trajno.

(4) Podatki iz zbirke podatkov o osebah se po poteku roka iz prejšnjega odstavka blokirajo in so po zakonski rehabilitaciji dostopni le osebi, na katero se ti podatki nanašajo. «

»36. člen
(podatki o identiteti osebe, ~~njenih družinskih članih~~ in o družinskem statusu, družinskih in socialnih razmerah osebe)

(1.) Podatki o identiteti osebe, ~~njenih družinskih članih~~ in **podatki** o družinskem statusu, družinskih in socialnih razmerah, **ki so pomembni za izvajanje probacije**, se nanašajo na:

1. podatke o osebi, in sicer: ime in priimek, enotna matična številka, davčna številka, rojstne podatke, podatke o državljanstvu, podatke o prebivališču, osebno fotografijo, prstne odtise v primerih izrečenega hišnega zapora;
2. podatke o socialnih razmerah osebe, podatke, ki se nanašajo na družinski status in družinske razmere ter o odnosih v družini;
3. podatke, ki se nanašajo na stanovanjske, bivanjske razmere;
4. podatke o izobrazbi, pridobljenih znanjih in zaposlitvah;
5. podatke o premoženjskem stanju, o plači, drugih prejemkih, obveznostih preživljanja;
6. podatke o zdravstvenem stanju in morebitni invalidnosti osebe.

(2.) Podatki iz 2.-6. točke prvega odstavka tega člena se zbirajo zgolj s soglasjem osebe. «

»38. člen
(podatki, ki se zbirajo med izvrševanjem probacijskih nalog)

Podatki, ki se zbirajo med izvrševanjem probacijskih nalog in se uporabljajo pri pripravi ali spremembi osebnega načrta za osebo, vsebujejo:

1. podatke o osebnosti in vedenju osebe,
2. oceno dejavnikov tveganja, če je bila za osebo izdelana;
3. psihološka, nevrološka, psihiatrična izvedeniška in druga mnenja, **ki so bila izdelana za namen probacije ali s tem povezanih sodnih postopkov;**

4. poročila o poteku in doseženih rezultatih njegove obravnave med izvrševanjem probacijske naloge,
5. podatke o izrečenem ukrepu prepovedi približevanja.«

»39. člen
(upravljalec zbirke)

Upravljalec zbirke podatkov o osebah (v nadaljnjem besedilu: upravljalec) iz drugega odstavka 35. člena tega zakona ~~oziroma tisti, ki jo upravljalec pooblasti~~, je Uprava.«

»40. člen
(viri za pridobivanje podatkov)

(1) Uprava lahko brezplačno pridobiva podatke o osebi, **ki so nujno potrebni za izvrševanje probacije**, po tem zakonu iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

1. Ministrstva za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, državljanstvo, davčna številka osebe, stalno ali začasno prebivališče, **družinski člani**, država bivanja, naslov za vročanje, zakonski stan, sprememba osebnega imena, podaljšanje in odvzem roditeljske pravice ter datum prenehanja tega ukrepa, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa, podatke o izdanem dovoljenju za prebivanje tujca, serijska številka dovoljenja, vrsta dovoljenja, razlog in namen izdaje, datum izdaje in obdobje veljavnosti, podatek o tem, ali je dovoljenje za prebivanje veljavno oziroma ali je prenehalo veljati), ~~podatke o gospodinjstvu iz evidence gospodinjstev (osebno ime in EMŠO oseb v skupnem gospodinjstvu, podatek o nosilcu gospodinjstva in razmerju do nosilca gospodinjstva)~~, s povezovanjem zbirk na podlagi povezovalnega znaka, **kot je določeno v ...**;

2. Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport oziroma izvajalcev vzgojno-izobraževalne ali študijske dejavnosti – podatke o vključenosti oseb v vzgojno oziroma izobraževalni oziroma višješolski zavod (ime osnovne šole ali srednje šole ali višje strokovne šole ter obdobje vključenosti), podatek o letniku izobraževanja, ~~datum prvega vpisa v izobraževalni program~~, podatek o nazivu izobraževalnega programa in smeri, podatek o statusu (dijak, študent, udeleženec izobraževanja odraslih), podatek o načinu izobraževanja (redno oziroma izredno); podatek o vključenosti osebe v izobraževalni program (ime fakultete, obdobje vključenosti), naziv študijskega programa, podatke o letniku izobraževanja, podatek o načinu izobraževanja (redno oziroma izredno), podatek o opravljenih izpitih v študijskih letih;

3. centrov za socialno delo – podatek o denarni socialni pomoči ali varstvenemu dodatku, preživnini, podatek o sostarševstvu;

4. Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – **[navesti katere ...]** podatke o zavarovancih, vključenih v obvezno zdravstveno zavarovanje (**veljavna** podlaga za zavarovanje **osebe**, datum **veljavne** prijave in odjave (**v času probacije**) osebe v obvezno zdravstveno zavarovanje), ter **[navesti katere ...]** podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

5. Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje – **[navesti katere ...]** podatke o brezposelnih osebah iz evidence brezposelnih oseb (datum prenehanja delovnega razmerja, datum prijave in odjave v evidenco ter o razlogih prenehanja vodenja v evidenci, podatke o višini, obdobju upravičenosti) podatke iz evidence brezposelnih oseb, ki so začasno nezaposeljive (podatke o datumu obravnave na komisiji, podatke o mnenju in predlogih ukrepov komisije in predvideno trajanje začasne nezaposljivosti);

...

(3) Če Uprava, zaradi izvajanja pristojnosti in nalog iz tega zakona ter zaradi varstva in učinkovitega uresničevanja interesov pravne države, zbira osebne in druge podatke o osebah **za namen vključitev v zbirko podatkov o osebah** iz obstoječih zbirk podatkov, ji morajo državni organi in pravne osebe, ki na podlagi zakona in v okviru svoje dejavnosti ali v zvezi z njo vodijo zbirke podatkovna podlagi pisne ali

podobne izkazljive zahteve brezplačno posredovati zahtevane osebne in druge podatke, kar se lahko omogoči tudi na podlagi elektronskega dostopa.

...«

»41. člen

(neposredni elektronski dostop do podatkov)

(1) ~~Neposredni elektronski dostop do podatkov iz 35. člena tega zakona je dopusten upravljavcu zbirke podatkov oziroma osebi, ki jo upravljavec pooblasti, osebam, ki so pooblaščen za nadzor nad delom Uprave ter osebi, na katero se podatki nanašajo in drugim osebam, ki so pooblaščen z zakonom.~~

(2) Ugotovitve, ki se zbirajo med izvrševanjem probacije, **do zaključka izvrševanja probacijskih nalog**, niso dostopne osebi, na katero se nanašajo, če bi seznanitev s temi ugotovitvami lahko negativno vplivala na delo z njo.

(3) Skladno z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, **je neposredni elektronski dostop do podatkov iz 35. člena tega zakona dopusten upravljavcu zbirke podatkov o osebah oziroma osebi, ki jo upravljavec pooblasti tudi** osebam, ki so pooblaščen za nadzor nad delom zavodov, sodišču, državnemu tožilstvu ter policiji, glede kazenskega postopka, ki teče zoper obsojeno osebo, za izvajanje njihovih nalog in pooblastil, povezanih s pregonom oseb vključenih v probacijo. **Navedene osebe lahko neposredno elektronsko dostopajo do naslednjih podatkov iz zbirke podatkov o osebah:**

- ime in priimek,
- davčna številka,
- EMŠO,
- rojstni podatki,
- stalno ali začasno prebivališče,
- državljanstvo,
- probacijsko enoto,
- vrsta probacijske naloge.

»42. člen

(uporaba osebnih podatkov)

...

(2) Upravljalec posreduje **osebne podatke iz zbirke podatkov o osebah tudi drugim uporabnikom podatke iz te zbirke**, če so za njihovo uporabo pooblaščen z zakonom ali na podlagi pisne privolitve ali zahteve posameznika, na katerega se podatki nanašajo.

...

(4) Pooblaščen osebe, ki uporabljajo podatke iz prvega **in drugega** odstavka tega člena, za katere zvedo pri opravljanju uradnih dolžnosti **ali z zakonom določenih nalog**, morajo te podatke varovati kot občutljive osebne podatke.

5) Za potrebe izvajanja, spremljanja, poročanja, mednarodne primerjave, evalviranja ter za znanstveno raziskovalne in statistične namene, centralna enota vodi statistične podatke v anonimizirani obliki **na način, ki ne omogoča določljivosti posameznika**.

(6) Informacijski sistem Uprave se lahko za namene zagotavljanja točnosti in ažurnosti podatkov, ki jih pridobiva in posreduje za vodenje zbirke podatkov o osebah, poveže z uradnimi evidencami in javnimi knjigami iz **prvega odstavka 40. člena tega zakona, razen z zbirko osebnih podatkov iz kazenske evidence in prekrškovne evidence**. Povezovanje se izvede z imenom in priimkom, enotno matično številko ali davčno številko ali drugimi podatki, ki v povezavi z osebnim imenom zagotavljajo enoznačno identifikacijo osebe, o kateri se zahteva podatek.

(7) Zbirka podatkov o osebah se povezuje z informacijskim sistemom sodišč, s katerim si v varni elektronski obliki za namen vnosa in obdelave izmenjuje podatke in dokumente, ki jih je sodišče

dolžno posredovati na podlagi tega zakona ter informacijskim sistemom policije, s katero se v varni elektronski obliki izmenjuje podatke iz evidence izdanih odredb za prepoved približevanja.

(8) Uprava zagotavlja in je odgovorna za vzpostavitev, razvoj in delovanje elektronskega poslovanja v enotah in v centralni enoti.«

V skladu z navedenim predlagamo, da besedilo predloga sprememb zakona ustrezno dopolnite ter smo na voljo za morebitna dodatna pojasnila.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
Informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše,
namestnica informacijske pooblaščenke